

24-25.05.23

8-В, 8-Б (1гр.)

Укр.мова

Вч.: Харенко Ю.А.

Відокремлені додатки (поглиблення)

Пригадаймо, що таке **ДОДАТОК**?

Додаток – це **другорядний** член речення, що означає предмет на котрий переходить дія чи стан і відповідає на питання **непрямих відмінків** (всіх відмінків, крім називного)

ВІДОКРЕМЛЕНІ ДОДАТКИ вказують:

- * на виключення, виокремлення чогось або когось із ряду подібних предметів або осіб;
- * на заміну певного предмета, явища, дії іншими предметами, явищами, діями.

ДОДАТКИ

ВІДОКРЕМЛЮЮТЬСЯ:

ЯКЩО ВОНИ приєднані словами

**КРИМ, ОКРИМ, ОПРИЧ, ВСУПЕРЕЧ,
ЗАМІСТЬ, ЗОКРЕМА,
ЗА ВИНЯТКОМ, ОСОБЛИВО,
НА ВІДМІНУ ВІД, НАПРИКЛАД,
НЕ РАХУЮЧИ, ВКЛЮЧАЮЧИ
ТОЩО**

Микола, замість панського лану,
вийшов на своє поле.

Окрім кімнат для навчання й
відпочинку, споруджено літній і
зимовий басейн.

Усі, за винятком Андрія, прийшли того
вечора на збори.

Увага! Не відокремлюємо:

Якщо **замість** = **за (взамін)**

Ти вже командуєш **замість** тата?
Ти вже командуєш **за** тата?

Це буває у випадках, коли додаток з цим прийменником не означає предмет вибору серед інших, а вжитий у значенні заміщення чогось іншого (*Замість відповіді мати голосно сміється*).

У таких випадках прийменник *замість* можна замінити прийменником *за* (*Іду в подорож замість брата*) або й весь додаток замінити конструкцією з часткою *НЕ*

(*Замість квітів біля школи посадили декоративні кущі. — Не квіти посадили біля школи, а декоративні кущі*).

Виконання вправ на закріплення вивченого

Зразок до 1 вправи:

Я люблю читати пригодницьку літературу,
особливо твори Всеволода Нестайка.

1. Запишіть речення, виділяючи комами відокремлені додатки. Підкресліть відокремлений додаток.

1. Абсолютна більшість крім самого стрільця була тієї думки, що звір, злякавшись, сховається.
2. Скільки пам'ятала себе Олександра – це була перша Меланка, коли на столі її лежали замість високих пшеничних паляниць на опарі та вареників ячні пироги з намащеною картоплею.
3. Розвідники доповіли, що гітлерівці зірвали у Відні всі мости через Дунай за винятком одного, замінованого.
4. Як їй було вісім років, помер батько, а на дванадцятому вона вже нікого не мала опріч хазяїв.
5. Гордій глянув на хлопця, в його, як терен, чорні очі і замість посміхнутися нахмурився.

Зразок до 2 вправи:

Усі прийшли в школу, а Микола захворів і залишився вдома (*за винятком*)

Перебудовуємо :

Усі прийшли в школу, за винятком Миколи,
який захворів і залишився вдома.

2. Перебудуйте речення на синонімічні з відокремленим додатком, використавши вказаний у дужках прийменник.

Усі діти прийшли на виставку, а Марійка Богуславська захворіла й залишилася вдома (за винятком).

День виявився дощовим, а Інтернет обіцяв інше (всупереч).

На планшет вдалося завантажити багато файлів, але один файл виявився пошкодженим і не завантажився (крім).

Чоловік минув чагарник і побачив глибокий яр, а не очікувану знайому рівнину (замість).

3. Складіть і запишіть речення, увівши до них подані відокремлені додатки. Підкресліть усі члени речення.

Крім мене,
замість троянд,
за винятком журналістів.